

Parochie Maria Sterre der Zee

Jaarverslag 2018

Voorwoord

Het jaar 2018 ligt alweer enige tijd achter ons. Een jaar dat voorbij is, kún je zien als een tijdkundige eenheid maar is daarmee niet per definitie een afgesloten geheel. Allerlei feiten en gebeurtenissen hebben hun doorwerking in het volgende jaar. Er is veel gebeurd, waar we met dankbaarheid op mogen terugkijken. En soms denk je ook: dat had anders of beter gekund. Daarvoor is dit jaarverslag bedoeld. Ik ben de vele vrijwilligers in onze parochie dankbaar voor hun toewijding en inzet. Zonder hen zou onze parochie niet kunnen functioneren. Hetzelfde geldt voor mijn collega's in het pastoraal team. Achter hun inzet zie ik steeds weer veel geloof, inspiratie en enthousiasme! Dat geldt ook voor onze assistenten, de broeders van St. Jan en de leden van de gemeente Hircos. Iedereen wil ik via deze weg bedanken voor zijn en haar betrokkenheid bij onze parochie. Daarbij denk ik ook aan al degenen die trouw meevieren in de liturgie op zondag en ook op de weekdays, en de vele mensen die onze geloofsgemeenschappen financieel blijven steunen.

Als katholieken maken we deel uit van de Kerk van Rome. We zijn verbonden met de wereldkerk, met Paus Franciscus, onze bisschop van Rotterdam en met medechristenen van andere kerken en kerkelijke gemeenschappen.

Paus Franciscus is voor mij in meerdere opzichten een voorbeeld. In zijn apostolisch schrijven *Evangelii Gaudium* schrijft hij: 'De werkelijkheid is belangrijker dan het idee'. Een ideaalbeeld is zeker niet verkeerd, maar ideaalbeelden zijn in de kerk nogal eens los van de werkelijkheid komen te staan. En dan kun je er niets meer mee. Leven en geloven doen we met lijf en leden vanuit het soms weerbarstige hier en nu. Vanuit een spiritualiteit van beneden naar boven. Juist in het 'beneden' is God aan het werk. Dat zie ik in de kerk en in onze parochie. Geloof ontwikkelt zich en God is zeker niet opgesloten in wat vanuit het verleden aan ons is overgeleverd.

In het vijfde hoofdstuk van het Matteüs-evangelie (13-16) zegt Jezus tegen zijn leerlingen: 'Jullie zijn het Zout der aarde, jullie zijn het Licht van de wereld'. Ik wens onze parochie Maria Sterre der Zee toe dat we smaakmakers mogen blijven in onze mooie stad Den Haag. Dat ons licht straalt voor de mensen die hier wonen en werken. In de werkelijkheid van hier en nu.

Dolf Langerhuizen
Pastoor

Jaarverslag 2018

1. Inleiding

Het jaarverslag 2018 geeft een overzicht van de activiteiten van en in de R.K. parochie Maria Sterre der Zee te Den Haag en is tevens de verantwoording van het parochiebestuur over zijn werkzaamheden. Het parochiebestuur beseft dat de parochie zonder toegewijde vrijwilligers haar werk niet optimaal kan uitvoeren. Vrijwilligers zijn onontbeerlijk naast de betaalde medewerkers. Het bestuur dankt dan ook iedereen die een bijdrage, in welke vorm dan ook, heeft gegeven aan de verdere groei van onze parochie. Daarbij dankt het bestuur ook parochianen voor hun zo belangrijke financiële steun.

2. Bestuur

Samenstelling

Per 31 december 2018 bestond het bestuur uit de volgende leden:

pastoor A.L. Langerhuizen (voorzitter)

de heer J.E.P. Maas (vicevoorzitter)

de heer F.M. Fox (secretaris)

de heer H.C.P.J. van Ruijven (penningmeester)

mevrouw E.C.M. Olgers-van Schie (kerk en samenleving)

de heer A.C.M. van der Sluijs (projecten)

de heer T.C.A.M. van Woerkom (medewerkers en vrijwilligers)

de heer H.A. Vrins (fondsenwerving en culturele gemeenschappen)

de heer A.F. Keijzer (gebouwen)

Vergaderingen

Het bestuur kwam elfmaal voor reguliere vergaderingen en eenmaal voor de jaarlijkse beleidsochtend bijeen waarbij het beleidsplan 'Eendrachtig verder' (2018 – 2021) onderwerp van discussie was. Mevrouw T.B.M.J. van der Lubbe en daarna mevrouw L.H.A. van Oordt van het parochiesecretariaat waren verantwoordelijk voor het notuleren van de vergaderingen.

Bestuursbezoeken

Het parochiebestuur bezocht in het verslagjaar de geloofsgemeenschappen H. Willibrord, H. Antonius Abt, H. Driekoningen en de H. Ignatius alwaar parochianen, pastoraatsgroep en beheercommissie kennis konden maken met de

leden van het bestuur en in discussie konden treden rond diverse onderwerpen binnen parochie en gemeenschap.

Leden van het parochiesbestuur bezochten bijeenkomsten die door de gemeente werden georganiseerd over armoede in de stad, over verduurzaming met betrekking tot de mogelijkheid van het plaatsen van zonnepanelen op daken van pastorieën, diverse bijeenkomsten van het bisdom Rotterdam en de algemene ledenvergadering van het Aandachtcentrum waarvan bestuurslid de heer Van Woerkom lid van het bestuur is en mevrouw Olgers-van Schie de parochie vertegenwoordigt in de algemene ledenvergadering.

Beheercommissies

Per 1-1-2018 waren de volgende beheercommissies benoemd:

- **H. Agnes:**

mevrouw J. Spoelder (secretaris, voorzitter a.i.), de heer H.L.A. Habraken (budgethouder) en mevrouw J.C.P.M. van der Klaauw

- **H. Antonius Abt:**

mevrouw A.L.I. Damen-Spruit (voorzitter a.i.), de heer A.C.J. de Rouw (secretaris), de heer P. E. Plasschaert (budgethouder) en mevrouw A.M.E.L. Beeloo-Jacobs

- **H. Ignatius van Loyola:**

de heer H.J. van Haastert (voorzitter en budgethouder), mevrouw W.C. Damen (secretaris) en de heer L.J.M. Damen

- **H. Jacobus de Meerdere:**

de heer J.L.M. van der Lubbe (voorzitter), de heer H. Timmermans (secretaris) en de heer M. Huisman (budgethouder), mevrouw A.C.M. Ranke, de heer A.C.C.M. van der Wee

- **H. Willibrord:**

de heer G. van Dommelen (voorzitter), de heer J.M. Fillikes (secretaris en budgethouder a.i.), de heer S.A.J. Bernadina

- **H. Driekoningen:**

waren nog niet alle functies ingevuld.

Wijzigingen

Per 23 oktober 2018 legde de heer H.J. van Haastert zijn functie als voorzitter en budgethouder van de **H. Ignatius** neer. De heer A.C.M. van der Sluijs werd op dezelfde datum voorzitter a.i. De heer en mevrouw Damen namen afscheid (lid respectievelijk secretaris) van de beheercommissie H. Ignatius.

De heer H. Timmermans werd bij het beëindigen van de termijn van de heer J.L.M. van der Lubbe per 1 juni 2018 benoemd tot voorzitter **H. Jacobus**. Tevens werden per 1 juni 2018 de heer Hoefsmit (secretaris), mevrouw M. Nagel en mevrouw T.J.M.A. Atmer benoemd. Op 1 juni 2018 eindigde de termijn van mevrouw A.C.M. Ranke.

3. Activiteiten en ontwikkelingen in de parochie

Bestuur en zaken

De parochie kent door de fusie een groot aantal charitatieve stichtingen. In dit verslagjaar werd een begin gemaakt met het inventariseren van deze stichtingen met als doel te achterhalen wie de bestuursleden zijn, wat hun doel is en op welke wijze de relatie met de stichtingen wordt voortgezet.

In 2018 heeft het bestuur veel aandacht besteed aan de AVG-regelgeving. Vooral het publiceren van foto's voor het parochieblad en de website kreeg volop

aandacht. De gefotografeerde moet formeel toestemming geven voordat de foto gepubliceerd wordt. Daarnaast hebben werkgroepen zoals de Parochiële Caritas Instelling (PCI) te maken met privacygevoelige gegevens die goed afgeschermd moeten worden. De PCI zit in de hoogste toezichtcategorie. De parochie heeft een AVG-protocol dat te vinden is op www.rkdenhaag.nl. AVG-verantwoordelijke binnen het bestuur is de secretaris.

Op automatiseringsgebied werden stappen gezet om het werk efficiënter te maken. Zo kunnen nu documenten in de Cloud onderling worden gedeeld en werden de eerste stappen gezet naar een digitale agenda die de secretariaten van de geloofsgemeenschappen kunnen raadplegen.

De parochie werd in 2018 vijfmaal bedacht met een legaat van overleden parochianen. Het is een mooie manier om je naam in de parochie voort te laten leven en het werk van de parochie te steunen als je er niet meer bent.

Van Navision naar Docbase

Ter voorbereiding op de conversie van het huidige parochianen administratieprogramma Navision naar DocBase, werden vrijwilligers van de geloofsgemeenschappen die toegang hebben tot dit programma op grond van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en een geheimhoudingsverklaring, via een bijeenkomst en met hulp van YouTube filmpjes getraind. DocBase is een initiatief van de Nederlandse Kerkprovincie, de verwachting is dat het nieuwe programma in 2019 volledig werkt.

Parochiedag

In samenwerking met alle geloofsgemeenschappen werd de parochiedag op 13 oktober in het Willibrordushuis van de Broeders van St. Jan aan de Oude Molstraat gevierd. De middag begon met een feestelijke eucharistieviering in de H. Jacobus waarna in het Willibrordushuis in samenwerking met de geloofsgemeenschap H. Antonius Abt lezingen werden gegeven over een pelgrimstocht naar Santiago en iconen. Ook kon er een kwartetspel worden gespeeld, bedacht door de geloofsgemeenschap H. Ignatius, en was er een rondleiding door de brouwerij van de Broeders. Natuurlijk was er ook een bierproefmoment.

De geloofsgemeenschap H. Agnes zorgde voor pauze-lekkernijen en de borrel werd verzorgd door de geloofsgemeenschappen van de H. Driekoningen en de H. Willibrord alsmede de culturele gemeenschappen. Dit alles maakte de parochiedag tot een waar feest voor jong en oud.

Parochieblad Stella Maris

Het parochieblad Stella Maris komt ongeveer eenmaal in de twee maanden uit. Daarnaast hebben de geloofsgemeenschappen een Maandbericht. Het is de bedoeling de maandbladen te integreren in het parochieblad zodat parochianen beter op de hoogte zijn van zaken die zich afspelen in de geloofsgemeenschappen en om meer uniformiteit in de communicatie te krijgen. Na een vlotte start kwam het proces in een vertraging terecht waarna het na de zomer weer is opgepakt in goed overleg met de beheercommissies. De wens van het parochiebestuur is dat in 2019 een besluit wordt genomen over de Stella Maris nieuwe stijl.

De Transparante Kerk

Binnen het project 'Weg naar de kerk' is de Transparante Kerk, ofwel de opblaaskerk, een doel om meer mensen te betrekken bij de parochie. De kerk is een model van een kerkgebouw dat men kan opblazen en waar men ook daadwerkelijk naar binnen kan gaan: ideaal om ter plekke neer te zetten bij manifestaties/festivals en zo de aandacht te trekken. Het doel van deze kerk is niet om mensen met een kaarsje de kerk in te krijgen, maar om het maatschappelijk engagement van mensen te vergroten. Bij de presentatie van de opblaasbare kerk tijdens het Haagse UIT Festival was veel aandacht van de media (AD Haagsche

Courant en TV West). De kerk is gefinancierd door een extern fonds.

Kerk en goed

Onder de parochie vallen de volgende kerkgebouwen met pastorieën:

Kerkgebouwen

H. Antonius Abt

H. Paschalis Baylon

H. Theresia van Avila

Onbevlekt Hart van Maria

O.L.V. Onbevlekt Ontvangen

H. Jacobus de Meerdere

H. Agnes

H. Martha

en de inmiddels gesloten kerk H. Theresia van Lisieux (Apeldoornselaan).

Geloofsgemeenschap

H. Antonius Abt (Scheveningseweg)

H. Driekoningen (Wassenaarseweg)

H. Johannes Paulus II (Westeinde)

H. Driekoningen (Bloklandenplein)

H. Ignatius (Elandstraat)

H. Jacobus (Parkstraat)

H. Agnes (Beeklaan)

H. Willibrord (Hoefkade)

Daarnaast is de Lourdeskapel van de geloofsgemeenschap H. Antonius Abt (Berkenbosch Blokstraat) dagelijks geopend voor stilte en Mariaverering.

Alle zaken die direct met de kerkelijke kunst in de kerkgebouwen te maken hebben, zijn op hun waarde getoetst en geregistreerd met hulp van museum Catharijneconvent in Utrecht. Uit de voormalige kerk van de H.H. Engelbewaarders zijn twee grote panelen met het thema Fatima bewaard gebleven. De schilder is Adriaan van der Pas (1899 – 1974). Besloten werd deze

panelen in de Marlotkerk, Onbevlekt Hart van Maria, achter de altaartafel te plaatsen ter vervanging van de inmiddels verkleurde kopie van een Rubens.

Met de Poolse parochie H. Johannes Paulus II, die gebruik maakt van de aloude kerk toegewijd aan de H. Theresia van Avila aan het Westeinde, is een nieuwe huurovereenkomst gesloten. Er is een aanzet gemaakt voor een restauratieplan van het Loret-orgel in deze kerk. In dit verslagjaar is de Marlotkerk een gemeentelijk monument geworden.

Derde geldstroom/verhuur

De parochie heeft behoefte aan een derde geldstroom naast de middelen die uit de collecte, de actie Kerkbalans en legaten komen. Daarnaast wil de parochie met de gebouwen niet alleen aan de buitenkant zichtbaar zijn in de stad maar wil de parochie ook openstaan voor stadsgenoten om binnen te komen. Daarom stelt de parochie tegen een vergoeding een aantal van de kerken open voor concerten en bijeenkomsten. In 2018 hebben de geloofsgemeenschappen H. Driekoningen, de

H. Agnes, de H. Ignatius en de H. Antonius Abt zich hiervoor ingezet. De verhuuractiviteiten laten zich opsplitsen in concerten van verschillende Haagse koren; dit zijn zowel koren met orkest, kamerkoren en pianoconcerten. Ook scholen houden hun kooruitvoeringen in de kerk, net als jaaropeningen, diploma-

uitreikingen en vieringen rond Kerst. Ook voor goede-doelen-organisaties en activiteiten van de gemeente Den Haag verlenen de kerken graag hun medewerking. In 2018 zijn er op deze wijze zo'n 35 momenten geweest waarop de kerk voor niet kerkelijke activiteiten werd aangewend. Waar de parochie nog aan kan werken, zijn de vaak niet voldoende aanwezige sanitaire mogelijkheden en vrijwillige begeleiders vanuit de geloofsgemeenschappen om aan de vraag te voldoen.

Geloofsleerlingen

In 2018 was een grote groep geloofsleerlingen al vanaf de herfst 2017 bezig om opgenomen te worden in de parochie. De groep van veertien mensen werd in de Paasnacht van 2018 in de kerk opgenomen. Voor de meesten (9) gebeurde dit in de kerk van de H. Jacobus: acht dopelingen. Eén van hen was al gedoopt maar werd gevormd. Vier van hen werden in de H. Ignatius gedoopt. Eén van hen werd

in Suriname door monseigneur Choennie, bisschop van Paramaribo, gedoopt. Mede door de Alphacursus kwamen er nog zes kandidaten bij die in de maand juni in de H. Jacobus werden opgenomen. Ongeveer de helft van de groep deed mee aan de terugkomdag die door het bisdom werd georganiseerd voor alle geloofsleerlingen in het hele bisdom. Dit gebeurde in de basiliek van Schiedam. De geloofsleerlingen worden nu, indien zij geen katholieke partner hebben, gekoppeld aan een buddy die voor hen aanspreekpunt is in de geloofsgemeenschap. In november 2018 is een nieuwe groep begonnen van twaalf personen die zich voorbereiden op het Doopsel, het Vormsel en de Eerste Heilige Communie.

Oecumene

Dit is een aantal activiteiten die zowel stedelijk als per geloofsgemeenschap plaatsvinden. Een werkgroep oecumene in de geloofsgemeenschap zal in 2019 weer worden opgestart. Daarbij is parochievicaris Ad van der Helm voorzitter van de Haagse Gemeenschap van Kerken (HGK). De HGK is betrokken bij overleg met de gemeente Den Haag en met de inhoudelijke voorbereiding van de interreligieuze Prinsjesdagviering.

MOV

De werkgroepen Missie, Ontwikkeling en Vrede (MOV) hebben ook in 2018 samengewerkt rondom de Vastenactie en de Adventsactie. Tijdens de Veertigdagentijd is door alle geloofsgemeenschappen geld ingezameld voor

diverse projecten van de Missiezusters Dienaressen van de H. Geest op West-Timor. Deze zusters hebben een relatie met de parochie: zuster Elvira Telik is zeer actief in de geloofsgemeenschap H. Willibrord. In het oosten van West-Timor – waar zuster Elvira zelf vandaan komt – zijn de zusters werkzaam in het onderwijs en de gezondheidszorg. Zij hebben

geld gevraagd en gekregen voor o.a. naaimachines en weefmateriaal en voor onderhoud, inrichting en uitbreiding van twee internaten, waaronder één voor gehandicapte kinderen. Het project tijdens de Adventstijd was voor West-Timor: pater Yan Asa had gevraagd om geld voor een waterput, waterpomp en waterleiding voor twee dorpjes aldaar.

Website en social media

De parochie heeft een website, www.rkdenhaag.nl, waarop nieuws en informatie over de geloofsgemeenschappen, parochie en katholiek Nederland te vinden is. Belangrijk onderdeel is het rooster van vieringen met voorgangers in de parochie. Vanuit de parochie wordt Twitter en Facebook ingezet. Het parochiesecretariaat is samen met een webmaster en algemeen redacteur verantwoordelijk voor de website, de geloofsgemeenschappen kunnen lokaal nieuws op de site plaatsen.

Personeel en zorg

Een parochie kan niet zonder vaste medewerkers, pastoraal medewerkers, bestuur en vrijwilligers. Het bestuur is werkgever van het team vaste medewerkers. Leden van dit team zijn:

Parochiesecretariaat:

mevrouw M. Lagers, mevrouw L. van Oordt

Kosters:

de heer W. Kuipers, de heer R. Ammerlaan

Organisten en/of dirigenten:

de heer W. Hazeu, mevrouw M. voor 't Hekke, de heer P. Hopper, de heer A. de Kort, de heer J. Laus, mevrouw O. Kryuchkova, de heer R. Ram, de heer W. Voogd

Pastoraal team:

de heer D. Langerhuizen, pastoor

de heer A. van der Helm, parochievicaris

de heer J. Rivadeneira Aldás, parochievicaris

de heer Y. Asa SVD, parochievicaris

de heer J. Eijken, pastoraal werker

mevrouw M. Witteman, pastoraal werker

de heer R. van Berkel, diaken (tot 1 september 2018)

de heer H. van Zoelen, diaken (vanaf 10 november 2018)

Leden van het pastoraal team worden door de bisschop benoemd maar betaald door de parochie.

Het bestuurslid met de taak 'medewerkers en vrijwilligers' is belast met de zorg over de vaste medewerkers en vrijwilligers. De secretaris is verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van het parochiesecretariaat. De parochie volgt grotendeels het vrijwilligersbeleid van het bisdom Rotterdam.

Het pastoraal team in de parochie

Het jaar 2018 is voor het pastoraal team een bewogen jaar geweest. Er is afscheid genomen van twee collega's. Zondag 20 mei, op het Hoogfeest van Pinksteren, heeft diaken Ronald van Berkel afscheid genomen van de parochie. De bisschop heeft hem een nieuwe benoeming gegeven in Zoetermeer. Van half september tot half december is pater Yan Asa met sabbatverlof in zijn geboorteland Indonesië geweest. Het bestuur van de Congregatie SVD heeft besloten om pater Yan per januari 2019 een benoeming in Duivendrecht te geven. Veel dank voor alle inzet en betrokkenheid aan diaken Ronald van Berkel en pater Yan Asa SVD in de afgelopen jaren in Den Haag!

Gelukkig mocht de parochie ook twee nieuwe collega's verwelkomen. Op 10 november was de diakenwijding van Henk van Zoelen, die direct erna door de bisschop is benoemd voor de parochie. Pater Vincent Wang SVD kwam als vervanger van pater Yan Asa SVD tijdens zijn sabbatverlof; inmiddels is ook pater Wang door de bisschop benoemd tot lid van het pastoraal team.

Het pastoraal team heeft het afgelopen jaar onder deskundige begeleiding aan coaching en toerusting gedaan. Ook heeft er een herverdeling van taken plaatsgevonden. Ieder lid van het team heeft een portefeuille en heeft hiermee de regie en coördinatie van een werkveld. Het contact met de pastoraatgroepen wordt onderhouden door de eerst-aanspreekbare(n) per afzonderlijke geloofsgemeenschap. In de tweewekelijkse teamvergaderingen worden taken steeds weer opgepakt, uitgewerkt en gespecificeerd. Dat is de taak van de portefeuillehouder in overleg met de andere leden van het pastoraal team. Het afgelopen jaar is er weer veel werk verricht en zijn er activiteiten georganiseerd. Zo is er, om enkele voorbeelden te noemen, een avond belegd over seksueel misbruik in de katholieke kerk (zie elders in dit verslag). Het team is betrokken

geweest bij de doorlopende dienst voor kerkasiel in kerk en buurthuis Bethel in Den Haag (zie ook elders in dit verslag). Er zijn contacten geweest met de burgemeester, met ministers en er is geïnvesteerd in oecumenische contacten met andere kerken.

4. Facts & figures

Een kleine selectie uit de kerngetallen van parochie Maria Sterre der Zee:

25.437	parochianen in 2018
922	parochianen als vrijwilligers in 2018
1001	vieringen op zaterdagavond en zon- en feestdagen in 2018
74.953	getelde kerkgangers voor vieringen op zondag
14	paren hebben meegedaan aan de huwelijksvoorbereiding in 2018
104	dopelingen in 2018
84	communicantjes in 2018
15	vormelingen in 2018
13	huwelijken in 2018
61	uitvaarten in 2018

5. Samenwerking binnen en buiten de parochie

Samenwerking met parochie de Vier Evangelisten en De Zinnen

In 2018 is na overleg een samenwerking tot stand gekomen tussen netwerk De Zinnen en de beide Haagse parochies. De bedoeling is activiteiten te organiseren die wat meer binnenkerkelijk zijn en activiteiten die bestemd zijn voor een wat breder publiek. De activiteiten vinden afwisselend plaats in beide parochies. Er zijn vier activiteiten gepland. Op 20 november vond de eerste plaats in de H. Ignatius. Dr. Jan de Jong, universitair docent kunstgeschiedenis van de vroeg moderne tijd (Groningen), hield een inleiding over christelijke kunstwerken uit de vroege eeuwen.

Informatieavond over misbruik in R.K-kerk

Op woensdag 3 oktober hield de parochie een informatieavond over misbruikschandalen in de Rooms-Katholieke kerk wereldwijd. Een avond die bij de

aanwezig en veel emoties losmaakte. Anke Bisschops, die het geheel leidde, is ook als coach ingezet in de tijd dat commissie Deetman het onderzoek naar misbruik in Nederland onderzocht. Bisschops schetste de historische context waarin het misbruik plaatsvond. Aanwezig konden hun boosheid, verdriet, ongeloof en alle andere emoties op tafel leggen. Er werd gesproken over preventie, zelfkennis, het celibaat en macht.

Vredesplein

Maandelijks wordt in samenwerking met de Haagse Gemeenschap van Kerken een gebed georganiseerd voor de vrede. Dit staat in het kader van het Coventry gebed dat in vele steden op de eerste vrijdag van de maand wordt gedaan. Het gebed heeft plaats op het plein vóór de H. Jacobus. Diverse leden van de HGK gaan voor in gebed. Bij bijzondere gelegenheden worden gasten uitgenodigd.

Prinsjesdagviering

Parochievicaris Ad van der Helm is betrokken geweest bij de inhoudelijke voorbereiding van de interreligieuze Prinsjesdagviering in de Grote Kerk. Deze bijeenkomst, met kabinetsleden en parlementariërs, werd in 2018 voor het eerst bijgewoond door leden van het Corps Diplomatique, onder wie de apostolisch nuntius, monseigneur Cavalli.

Interreligieus platform

Parochievicaris Ad van der Helm geeft, ondersteund door de gemeente Den Haag, leiding aan het interreligieus platform 'Zorgzaam uit Overtuiging' dat door de vorige wethouder Sociale Zaken van de gemeente in het leven is geroepen. Er werden twee bijeenkomsten georganiseerd waar ongeveer honderd deelnemers aanwezig waren om te praten over wat hen bezighoudt en om informatie te krijgen over actuele zaken. Ook de nieuwe wethouder was aanwezig en heeft haar steun aan dit platform uitgesproken.

Culturele gemeenschappen

Gedurende 2018 is de werkgroep Culturele Gemeenschappen bezig geweest om tot een samenhangend beleid te komen waarmee de parochie alle culturele gemeenschappen op een goede manier in de gelegenheid kan stellen om het geloof te beleven binnen de kerken. Immers, wekelijks bezoeken tussen de 500 en 700 parochianen met een Spaanse, een Portugese, een Italiaanse, een Hongaarse, een Filipijnse en Engels-Afrikaanse of Surinaamse achtergrond de

kerken. Voor een klein deel van de gemeenschappen betekent dit dat er goede verhuurovereenkomsten dienen te zijn en voor het grootste deel dienen er wegen gezocht te worden om tot een zinvolle inhoudelijke samenwerking te komen. Tot op heden werkt de werkgroep aan de totstandkoming van een beleidsprogramma waarin helder is vastgelegd op welke wijze gemeenschappen binnen de parochie participeren en op welk moment zij hun eigen vieringen hebben. Dit proces blijkt complexer dan de werkgroep aanvankelijk had voorzien; participatie veronderstelt immers een beweging van twee kanten. De eigenheid van alle gemeenschappen gebundeld in een viering, dient een plaats te krijgen. In het najaar 2019 wordt dit proces naar verwachting afgerond.

Meer dan 1500 uur kerkdienst

Ruim 1500 uur werd in kerk en buurthuis Bethel aan de Thomas Schwenckestraat in Den Haag een kerkdienst gehouden om uitzetting van het Armeense gezin Tamrazyan te voorkomen. Er was veel media-aandacht voor. Zevenhonderd predikanten, priesters en voorgangers uit het hele land én buitenland, gingen voor. Ook leden van ons pastoraal team steunden de voortdurende kerkdienst.

Parochie en maandblad Kerk in Den Haag

Per 1 januari 2018 is de parochie weer deelnemer aan het maandblad Kerk in Den Haag, nadat zij zich per 1 juli 2016 had teruggetrokken. Namens de parochie maakt pastoor Dolf Langerhuizen deel uit van het Uitgeversberaad, de eigenaar van het blad. Er wordt nog gezocht naar een afgevaardigde van de parochie voor de Beheercommissie, die de financiële zaken behartigt. Namens de parochie maken pastoraal werker Marijke Witteman en Greet Kappers, lid van de pastoraatsgroep in de H. Antonius Abt gemeenschap, deel uit van de redactie. Kerk in Den Haag verschijnt 10 maal per jaar in een oplage van bijna 11.000 exemplaren. Het blad wordt naast verspreiding in kerken ook verspreid in boekwinkels, bibliotheken en op andere plekken waar veel Hagenaars komen.

Boekpresentatie Ronald van Berkel

Toen diaken Ronald van Berkel wist dat hij zou stoppen bij de parochie, realiseerde hij zich dat daarmee ook een einde kwam aan de jarenlange betrokkenheid die hij bij het Willibrordkamp had. Hij heeft besloten om de sabbat die hem gegeven was, te benutten om zijn herinneringen omtrent de kampen en zijn ervaringen uit de pastorale praktijk in een boek vast te leggen. De volledige opbrengst van het boek, in eigen beheer uitgegeven en door fondsen ondersteund, kwam ten goede aan het Willibrordkamp. Op zaterdag 3 november 2018 vond de feestelijke presentatie van het boek "'T zal je maar gebeuren..." plaats in de H. Agnes. In aanwezigheid van kampdeelnemers en -staf werd het eerste exemplaar overhandigd.

6. Jeugd en gezin

Eerste Heilige Communie

De voorbereiding van de communicantjes in 2018 vond plaats binnen de eigen gemeenschap. Op alle locaties werden kinderen voorbereid aan de hand van de methode 'Blijf dit doen'. Deze methode is de basis die naar plaatselijke behoefte of mogelijkheden uitgebreid kon worden. Er was regelmatig een gezamenlijk overleg met alle begeleiders.

Vormsel

De zeventien vormelingen in 2018 werden voorbereid op drie plaatsen: De H. Driekoningen, de H. Willibrord en de H. Jacobus. De Vormselviering vond plaats op 4 februari 2018 in de kerk Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen (H. Ignatius). Op 2 februari vond hier ook de viering van inkeer plaats. Alle vormelingen ontvingen als aandenken een oorkonde, een kaart met tekst van de vormheer en een Youcat jongerenbijbel. Een aantal jongeren heeft deelgenomen aan de Vuurdoop. De vormelingen werden voorbereid aan de hand van 'In vuur

en vlam'. Deze methode is de basis die naar plaatselijke behoefte en mogelijkheden uitgebreid kon worden. Er was regelmatig een gezamenlijk overleg met alle begeleiders.

Gezinscatechese

In diverse geloofsgemeenschappen probeert de parochie kinderen en ouders op verschillende manieren te betrekken bij geloof en kerk. Zo is er minimaal één keer per maand tijdens de vieringen in de kerken kinderwoorddienst, begeleid door een werkgroep. Na de collecte vertellen de kinderen waar het over ging en laten zij zien wat zij gemaakt hebben. Op deze manier komt er verbinding tot stand tussen de kinderwoorddienst en de viering van de volwassenen. Ook zijn er gezinsvieringen en wordt er tijdens hoogtijdagen zoals Advent, Veertigdagentijd,

Pasen, Pinksteren en Kerst speciale aandacht aan kinderen geschonken. Ook zijn er familiepaaswakes en een Franciscusviering: alle kinderen en hun huis- en/of knuffeldieren zijn welkom. Er is ook een gezinskoor en -orkest. Om een voorbeeld te geven: circa 60 kinderen volgen het schooljaar 2018-2019 catechese bij de H. Jacobus met de methode 'Licht op ons Pad'. Zondags is er hier voor de ouders de 'Oudervorming'. Ouders gaan onder leiding van een gespreksleider met elkaar in gesprek en in gebed rondom een thema. De actualiteit in de kerk wordt besproken, dingen uit het dagelijks leven van het gezin en er wordt gebeden voor de kinderen.

Financieel verslag 2018

Het optimisme dat de parochie in 2017 had over de financiële ontwikkeling, is in 2018 iets getemperd. Het blijkt lastig te zijn om de parochie in veilige financiële haven te loodsen.

Het exploitatieverlies bedroeg in 2018 € 177.748 en dat is aanmerkelijk meer dan in 2017 (€ 74.971). Het exploitatieverlies wordt afgeboekt van het eigen vermogen. Overigens had de parochie een exploitatieverlies begroot van € 193.752.

Zie ook onderstaand overzicht van inkomsten en uitgaven over 2018 en 2017.

Overzicht inkomsten en uitgaven 2018		
Inkomsten	2018	2017
Bijdragen parochianen uit actie Kerkbalans, collectes en overige bijdragen	€ 738.694 €	759.424
Bijdragen parochianen voor derden	€ 35.380 €	35.143
Opbrengsten uit bezittingen	€ 519.493 €	548.630
Functionele inkomsten zoals subsidies	€ 13.614 €	13.614
Incidentele baten	€ 105.108 €	76.564
Totaal inkomsten	€ 1.412.289 €	1.433.375
Uitgaven		
Salarissen pastoraal team, dirigenten/organisten, kosters en overige persoonskosten	€ 665.790 €	577.422
Kosten kerken, pastorieën en andere gebouwen	€ 409.611 €	426.705
Kosten erediensten en pastorale kosten	€ 87.457 €	102.101
Verplichte bijdragen, w.o. afdracht aan bisdom	€ 157.437 €	132.265
Afgedragen collectes voor derden	€ 35.961 €	33.918
Beheerkosten, w.o. kosten schoonmaak, ict, post en telefonie, etc	€ 158.896 €	144.159
Incidentele lasten en financiële lasten	€ 74.885 €	91.776
Totaal uitgaven	€ 1.590.037 €	1.508.346
RESULTAAT	€ -177.748 €	-74.971

De uitgaven

De uitgaven zijn in 2018 in totaal gestegen ten opzichte van 2017: van € 1.508.346 naar € 1.590.037.

In 2018 zijn de salariskosten substantieel hoger ten opzichte van 2017. Dit heeft te maken met enkele eenmalige 'meevallers' in 2017 vanwege ontvangen ziekengelden in 2017 en eenmalig ontvangen vergoedingen. De kosten voor de gebouwen zijn daarentegen iets gedaald, onder meer door lagere verzekeringspremies. Verder blijft het beleid gehandhaafd dat alleen hoogst noodzakelijk onderhoud wordt aangepakt, waarbij de parochie zich laten leiden door rapportages van Monumentenwacht. De afdracht aan het bisdom is gestegen, alsmede de lokale beheerkosten (dit zijn kosten voor automatisering, telefoon, drukwerk, kopieerkosten, schoonmaak enz.). Maatregelen zijn genomen om de beheerkosten op enkele punten verder te beperken. Al met al blijft de parochie een zuinig uitgavenbeleid hanteren. Echter, de bodem van besparingsmogelijkheden binnen het huidige beleid is min of meer bereikt.

De inkomsten

De inkomsten van de parochie zijn in 2018 wederom gedaald van € 1.433.375 in 2017 naar € 1.412.289 in 2018.

Echter, de inkomsten uit de jaarlijkse actie Kerkbalans is, en dat is hoopvol, licht gestegen ten opzichte van 2017 (2017: € 345.373 en 2018: € 348.128). Hopelijk is dit een omkering van een jarenlange dalende lijn. Maar de inkomsten uit de collectes zijn daarentegen gedaald (2017: € 257.946 en 2018: € 233.850). Tezamen met andere bijdragen van parochianen is er dus helaas toch sprake van een daling.

Een andere inkomstenbron vormt de post Opbrengsten uit bezittingen. Dit betreft inkomsten uit onze gebouwen en inkomsten uit ons vermogen.

De inkomsten uit de gebouwen (verhuur) was in 2018 € 132.714 en in 2017 € 157.687. De daling heeft te maken met opgezegde huur en dus tijdelijke leegstand. Het beleid blijft dat de parochie alle mogelijkheden voor verhuur van

de kerken en pastorieën, binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen, dient te benutten.

Voor wat betreft de inkomsten uit het vermogen is het beleid gehandhaafd dat een vast percentage van het vermogen als opbrengst in de exploitatie wordt opgenomen. De reden hiervoor is dat eventuele grote verschillen in beleggingsresultaten teveel schommelingen kunnen veroorzaken in de jaarlijkse exploitatie, hetgeen ongewenst is. Het vaste percentage zal in 2019 worden aangepast. In 2018 bedroeg deze opbrengst na aftrek van kosten € 338.775 en in 2017 € 335.766 .

Verder heeft de parochie ook in 2018 enkele substantiële donaties ontvangen van aan de parochie gelieerde stichtingen zoals de stichting Domus Aurea (€ 40.000) en de Van Sonsbeeck Stichting (€ 15.000). Deze donaties zijn geboekt onder Incidentele baten, samen met enkele andere incidentele baten.

MOC Schilderswijk
Veel gezichten, één hart

In 2018 heeft de parochie enkele panden verkocht. Het betrof de panden in de Tenierstraat en van Mierisstraat. In een deel van deze panden is het MOC gevestigd. Het MOC levert een waardevolle bijdrage aan de multiculturele samenleving in de Schilderswijk in Den Haag. De panden zijn verkocht aan het bisdom Rotterdam met de intentie dat het MOC haar werk vanuit deze panden kan voortzetten. De opbrengst van de verkoop is toegevoegd aan het vermogen.

Helaas is het ook in 2018 niet gelukt om de reeds in 2013 verkochte kerk aan de Apeldoornselaan juridisch aan de koper over te dragen. De reden hiervoor is dat de gemeente Den Haag nog niet alle vergunningen voor de sloop en nieuwbouw heeft afgegeven aan de koper/projectontwikkelaar. Hierdoor blijven de kosten voor de parochie doorlopen (verzekering, energie, gemeentelijke lasten) en mist de parochie de inkomsten uit de verkoop.

Ook in 2018 heeft de parochie enkele legaten mogen ontvangen, totaal voor een bedrag van € 104.000. Deze legaten zijn toegevoegd aan het eigen vermogen.

Conclusie

De conclusie over 2018 is dat de financiën van de parochie onder controle zijn, maar dat, binnen het huidige beleid, het niet mogelijk lijkt om de exploitatieverliezen tot nul te reduceren. Kerksluiting om te komen tot besparingen, is niet aan de orde. Op middellange termijn zullen besparingen mogelijk worden op personeelskosten vanwege pensionering die, naar het zich laat aanzien, niet wordt vervangen. Voor de inkomsten blijft de parochie afhankelijk van de financiële betrokkenheid van de parochianen. Maar de parochie realiseert zich ook dat het in toenemende mate afhankelijk wordt van opbrengst uit vermogen en van zogeheten derde geldstromen zoals verhuur en donaties van gelieerde stichtingen.

Het bestuur kijkt desalniettemin vol vertrouwen naar de toekomst. De parochie beschikt over een fantastische groep vrijwilligers. Samen met hen kan de parochie de organisatie actief houden. Daarom spreekt het bestuur haar grote dank uit aan ieder die op één of andere wijze een bijdrage levert om het mooie werk van de parochie voort te kunnen zetten!

Uitgave: Parochie Maria Sterre der Zee, juni 2019

Afbeeldingen: Harry Vrins (omslag, pag. 7), Dolf Langerhuizen (pag. 2, 14), www.pixabay.com (pag. 5, 8, 10), <https://www.haagschebroeder.nl/> (pag. 6), www.rkdenhaag.nl (blz. 9, 16, 20), Ronald van Berkel (pag. 15), Peter van Mulken (pag. 11), <https://www.rkparochiedevierevangelisten.nl/> (pag. 12), www.prinsjesdagviering.nl (pag. 13), www.kerkbalans.nl (pag. 18), www.mocschilderswijk.nl (pag. 19)

Drukwerk: Repro Van de Kamp

Parochie Maria Sterre der Zee

Neuhuyskade 97

2596 XK Den Haag

070-8209866

www.rkdenhaag.nl

www.facebook.com/RKDenHaag

www.twitter.com/RKDenHaag

